Roki v postopkih

Slovenia

1 Katere so vrste rokov, pomembnih za civilne postopke?

Po slovenskem procesnem pravu je rok časovno obdobje, ki ga omejujeta dve časovni točki – začetek in konec roka – in v katerem je mogoče opraviti določeno procesno dejanje, izjemoma pa se prav v roku določeno procesno dejanje ne more opraviti.

Slovensko pravo pozna roke različnih vrst:

materialni in procesni: materialne roke določa materialno pravo za uveljavljanje pravic in se naprej delijo na materialne prekluzivne roke, ko po samem zakonu pravica preneha, in zastaralne roke, ko pravice le po ugovoru stranke ni več mogoče uveljaviti, medtem ko so procesni roki določeni za opravo procesnih dejanj;

zakonski in sodni: zakonske roke in njihove dolžine določa neposredno sam zakon, sodne roke pa določa sodišče, upoštevaje vse konkretne okoliščine primera;

podaljšljivi in nepodaljšljivi: le sodni roki so podaljšljivi, ne pa tudi zakonski;

subjektivni in objektivni: subjektivni roki začnejo teči, ko je upravičena oseba izvedela za določen dogodek oziroma dobila možnost opraviti procesno dejanje, objektivni pa začnejo teči, ko je nastopila določena objektivna okoliščina;

procesni prekluzivni in instrukcijski: po koncu procesnega prekluzivnega roka določenega procesnega dejanja ni več mogoče opraviti na učinkovit način, zamuda instrukcijskega roka pa nima neposrednih zakonskih posledic.

2 Seznam različnih dni, ki so dela prosti dnevi v skladu z Uredbo (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971.

Po Uredbi št. 1182/71 »delovni dnevi« pomenijo vse dni razen dela prostih dni, nedelj in sobot. Kot dela prosti dnevi so v Sloveniji z Zakonom o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (ZPDPD) določeni naslednji **prazniki:**

1. januar – novo leto;
8. februar – Prešernov dan, slovenski kulturni praznik;
27. april – dan upora proti okupatorju;
1. in 2. maj – praznik dela;
25. junij – dan državnosti;
1. november – dan spomina na mrtve;
26. december – dan samostojnosti in enotnosti.

Dela prosti dnevi v Republiki Sloveniji pa so tudi:

velikonočna nedelja in ponedeljek – velika noč;
15. avgust – Marijino vnebovzetje;
31. oktober – dan reformacije;
25. december – božič.

3 Katera splošna pravila veljajo za roke v različnih civilnih postopkih?

Splošna pravila o procesnih rokih v slovenskem pravu določa Zakon o pravdnem postopku – ZPP . Določbe od 110. do 112. člena in 116. do 120. člena ZPP se tako neposredno uporabljajo v pravdnem postopku, smiselno pa tudi v nepravdnem postopku, postopku izvršbe in zavarovanja]ter tudi v postopku prisilne poravnave ali stečaja zaradi insolventnosti gospodarskega subjekta oziroma njegove likvidacije.

4 Če je treba dejanje ali formalnost opraviti v določenem roku, kdaj rok začne teči?

Slovensko pravo pozna civilno štetje rokov, to je štetje od dneva do dneva. Roki se računajo po dnevih, mesecih in letih. Če je rok določen po dnevih, se dan vročitve sodnega pisanja ali dan dogodka, od katerega je treba šteti rok, ne všteje v rok, temveč se vzame za začetek rok prvi naslednji dan. Roki, ki so določeni po mesecih oziroma po letih, se končajo s pretekom tistega dne v zadnjem mesecu oziroma letu, ki se po svoji številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, se konča rok zadnji dan v tem mesecu. Rok začne v teh primerih teči istega dne, kot je bil dan, ko se je zgodil dogodek, od katerega se šteje rok (npr. če je potrebno neko procesno dejanje opraviti v enem letu od vročitve pisanja, pisanje pa je bilo vročeno dne 25.04.2005, se rok izteče 25.04.2006). Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa zakon o praznikih (glej zgoraj pod 2) se rok izteče s pretekom prvega prihodnjega delavnika. Prej navedeni dnevi pa nimajo vpliva na začetek, potek postopka, saj rok teče neprekinjeno tudi v teh dneh. Izjema so sodne počitnice (v času od 15. julija do 15. avgusta), saj rok v času sodnih počitnic ne more začeti teči, ampak začne teči prvi naslednji dan po počitnicah.

Dogodek, od katerega teče rok, je največkrat sodna vročitev, dejanje nasprotnika ali pa tudi izvenprocesni dogodek.

5 Ali lahko na začetek roka vpliva oziroma ga spremeni način pošiljanja ali vročitve listin (osebna vročitev po vročevalcu ali vročitev po pošti)?

Po slovenskem pravu se pisanja vročajo po pošti, po delavcu sodišča, na sodišču ali na drug način, določen z zakonom. Kadar od vročitve teče določen rok, način vročanja relevantnih dokumentov ne vpliva na začetek roka. Rok začne teči, ko je v skladu z zakonom vročitev dejansko opravljena ali ko se šteje, da je bila opravljena.

Vročanje pisanj ureja 132. člen in naslednji ZPP. Loči med neosebnim (navadnim), osebnim vročanjem po pošti ter vročanjem po varni elektronski poti, ki je prav tako osebno in navadno.

Pri **neosebnem vročanju pisanj** (140. in 141. člena ZPP) se šteje vročitev za opravljeno tistega dne, ko vročevalec v stanovanju oziroma na delovnem mestu izroči pisanje naslovniku. Če naslovnika ne najde v stanovanju, pisanje izroči odraslemu članu gospodinjstva. Če vročevalec vroča pisanje na delovnem mestu naslovnika, pa ga tam ne najde oziroma do njega zaradi takšne organiziranosti delovnega procesa nima dostopa, se vročitev šteje za opravljeno, ko pisanje vroči osebi, ki je pooblaščena za sprejemanje pošte, oziroma osebi, ki je zaposlena na tistem delovnem mestu. Če naslovnik sicer stanuje v nastanitvenem objektu, pa ga vročevalec tam ne najde, pisanje izroči osebi ki je v tem objektu pooblaščena za sprejemanje pošte za stanovalce. Rok začne teči naslednji dan od takšne vročitve. Če takšna vročitev ni možna, vročevalec pusti pisanje v hišnem ali izpostavljenem predalčniku na naslovu stanovanja. Šteje se, da je bila vročitev opravljena na dan, ko je bilo pisanje puščeno v predalčniku. Če naslovnik nima predalčnika ali je ta neuporaben, se pisanje izroči sodišču, ki je vročitev odredilo oz. pošti v kraju njegovega stanovanja, na vratih stanovanja pa pusti obvestilo o vročitvi, v katerem je navedeno kje je pisanje.

Šteje se, da je bila vročitev opravljena na dan, ko je bilo obvestilo o vročitvi pritrjeno na vratih. Pošta hrani pisanje 30 dni. Če v tem roku naslovnik pisanja ne dvigne, se pisanje vrne sodišču. Če je treba pisanje vročiti subjektu-pravnim osebam, vpisanim v register, samostojnim podjetnikom, in ni možna vročitev pisanj na naslovu, ki je vpisan v register, se vročitev opravi tako, da se pisanje oz. obvestilo o vročitvi pusti na naslovu, ki je vpisan v register, pri čemer mora naslov dejansko obstajati.

Osebno vročanje (142. in 143. člen ZPP) se opravi, kadar se vroča tožba, sodna odločba, zoper katero je dovoljena pritožba, izredno pravno sredstvo, nalog za plačilo sodne takse za vloge iz 105.a člena Zakona o pravdnem postopku, vabilo na poravnalni narok ali prvi narok za glavno obravnavo. Druga pisanja se vročajo osebno samo, če tako določa zakon ali, če sodišče oceni, da je potrebna zaradi listin, ki so priložene v izvrniku, ali iz kakšnega drugega razloga večja previdnost. Rok začne teči naslednji dan od takšne vročitve.Izteče pa se lahko tudi na dela prost dan oziroma se v primeru izteka na dela prost dan ne podaljšuje na prvi naslednji delovni dan.

Če neposredna izročitev naslovniku ni mogoča, v primeru osebnega vročanja vročevalec v hišnem nabiralniku ali na vratih stanovanja pusti obvestilo o prispelem pisanju in o 15 dnevnem roku, v katerem lahko naslovnik prevzame pisanje na pošti, če gre za vročitev po pošti, ali sodišču, ki je odredilo vročitev. Vročitev šteje za opravljeno tistega dne, ko naslovnik prevzame pisanje na pošti ali pa po poteku 15 dni, če naslovnik ne prevzame pisanja. Rok začne teči naslednji dan od opravljene vročitve oziroma od fikcije vročitve, ki nastopi, kadar naslovnik pisanja ne prevzame.

Vročitev pisanja v elektronski obliki pa se lahko opravi tudi po varni elektronski poti. Informacijski sistem sodstva pisanje samodejno pošljena na naslov za vročanje, ki je registriran v informacijskem sistemu sodstva, ali v varni elektronski predal s posredovanjem pravne ali fizične osebe, ki opravlja vročanje pisanj po varni elektronski poti kot registrirano dejavnost in za to pridobi dovoljenje ministra za pravosodje. Pisanje mora naslovnik prevzeti v 15 dneh. Naslovnik se s pisanjem seznani in ga prevzame iz informacijskega sistema tako, da se pred prevzemom na predpisan način identificira, elektronsko podpiše vročilnico in jo tako podpisano vrne pošiljatelju oi varni elektronski poti. Vročitev velja za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame elektronsko pisanje. Če pisanja ne prevzame v 15 dneh, velja vročitev za opravljeno z dnem poteka tega roka. Naslovniku mora biti seznanitev z vsebino pisanja omogočena vsaj tri mesece po poteku roka 15 dni po prejemu elektronskega pisanja. Rok začne teči naslednji dan od opravljene vročitve oziroma od fikcije vročitve, ki nastopi kadar naslovnik pisanja na prevzame. **Pri tem velja poudariti, da v praksi kljub zakonski pravni podlagi, trenutno pošiljanje listin v sodnih postopkih v civilnih in gospodarskih zadevah- z izjemo izvršilnih, insolvenčnih in zemljiškoknjižnih postopkov- po elektronski poti še ni mogoče. Prosimo, če si v zvezi z možnostjo uporabe elektronskega poslovanja pogledate temo "Avtomatizirana obdelava".**

6 Če rok začne teči z nekim dogodkom, ali se dan, ko se je dogodek zgodil, upošteva pri izračunu roka?

Če je rok določen po dnevih, se dan vročitve sodnega pisanja ali dan dogodka, od katerega je treba šteti rok, ne všteje v rok, temveč se vzame za začetek teka roka prvi naslednji dan.

Roki, ki so določeni po mesecih oziroma po letih, se končajo s pretekom tistega dne v zadnjem mesecu oziroma letu, ki se po svoji številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, se konča rok zadnji dan v tem mesecu. Rok začne v teh primerih teči isti dan, ko se je zgodil dogodek, od katerega se šteje rok (npr. če je potrebno neko procesno dejanje opraviti v enem letu od vročitve pisanja, pisanje pa je bilo vročeno dne 25.04.2005, se rok izteče 25.04.2006).

7 Kadar je rok določen v dnevih, ali navedeno število dni pomeni koledarske dni ali delovne dni?

Kadar je rok določen v dnevih število dni pomeni koledarske dni. Rok teče neprekinjeno, tudi na sobote, nedelje in dela proste dni. V primeru, da je bila sodba npr. vročena v petek, začne teči pritožbeni rok že v soboto.Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa zakon o praznikih, se izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

Pri štetju rokov pa je potrebno kot lex specialis upoštevati 83. člen Zakona o sodiščih, ki ureja sodne počitnice. V času od 15. julija do 15. avgusta sodišča opravljajo naroke in odločajo samo v nujnih zadevah, ki so kot take določene z zakonom (začasne odredbe, varstvo in vzgoja otrok, preživninske obveznosti itd). Razen v nujnih zadevah, procesni roki sicer ne tečejo. Če je bila vročitev opravljena v času sodnih počitnic (npr. 20.07.) začne procesni rok teči prvi naslednji dan po izteku sodnih počitnic, to je 16.08. Prav tako se v času sodnih počitnic procesni rok ne more izteči. Če je bila vročitev opravljena dne 10.07., se 15 dnevni procesni rok izteče 26.08. Tek roka se s sodnimi počitnicami prekine.

8 Kako je, če je tak rok določen v tednih, mesecih ali letih?

Slovensko pravo ne pozna določanja roka po tednih. Roki se računajo po dnevih, mesecih ali letih. Na tek roka ne vplivajo sobote, nedelje ali drugi dela prosti dnevi. Rok pa ne more poteči na tak dan. Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa Zakon o praznikih, se izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

Ureditev po Zakonu o sodiščih glede teka roka med sodnimi počitnicami pa je pomanjkljiva glede rokov, ki so določeni po mesecih ali letih in za katere 3. odstavek 111. člena ZPP določa, da se končajo z dnem, ki se po številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Sodne počitnice ne vplivajo na tek rokov, določenih po letih. Sodna praksa pa je zavzela stališče, da roki, določeni po mesecih, prenehajo teči zaradi sodnih počitnic in se podaljšajo za en mesec (npr. če je trimesečni procesni rok pričel teči 20.06. se izteče 20.09.; enako se trimesečni rok, ki bi se sicer iztekel med sodnimi počitnicami, npr. 05.08., podaljša za en mesec in se izteče 05.09.)

9 Kdaj se rok izteče, če je določen v tednih, mesecih ali letih?

Roki, ki so določeni po mesecih oziroma po letih, se končajo s pretekom tistega dne v zadnjem mesecu oziroma letu, ki se po svoji številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, se konča rok zadnji dan v tem mesecu (npr. če je potrebno neko procesno dejanje opraviti v enem letu od vročitve pisanja, pisanje pa je bilo vročeno dne 25.04.2005, se rok izteče 25.04.2006; če pa je potrebno neko procesno dejanje opraviti v enem mesecu od opravljene vročitve, ki je bila dne 31.05.2005, je zadnji dan roka 30.06.2005).

10 Če se rok izteče v soboto, nedeljo ali na državni praznik ali dela prost dan, ali se podaljša do prvega naslednjega delovnega dne?

Rok ne more poteči v soboto, nedeljo ali drug dela prost dan. Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa Zakon o praznikih, se izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

11 Ali se roki v določenih okoliščinah lahko podaljšajo? Kakšni so pogoji za tako podaljšanje?

Podaljšajo se lahko samo roki, ki jih glede na okoliščine primera določi sodišče, t. j. sodni rok (110. člen ZPP). Sodne roke podaljša sodišče na predlog stranke, če za to obstajajo opravičljivi razlogi. Podaljšanje roka je potrebno predlagati pred njegovim iztekom. Roki, določeni z zakonom, niso podaljšljivi. Določba o nepodaljšljivosti zakonskih rokov je kogentne narave.

12 Kakšni so roki za pritožbe?

Zoper sodbo in sklep, izdan na prvi stopnji, se smejo stranke pritožiti v splošnem pritožbenem roku 30 dni od vročitve prepisa sodbe oziroma v 15 dneh od vročitve prepisa sklepa sodišča prve stopnje, če ni v tem zakonu določen kakšen drug rok (333. člen ZPP, 2. odstavek 363. člena ZPP).

Posebej je določen 15 dnevni pritožbeni rok za pritožbo v meničnih in čekovnih sporih (333. člen ZPP), 8 dnevni v sporih zaradi motenja posesti (428. člen ZPP), v sporih majhne vrednosti (458. člen ZPP), za napoved pritožbe v gospodarskih sporih majhne vrednosti in v postopkih za izdajo plačilnega naloga. Krajši osemdnevni roki veljajo tudi za vložitev pravnih sredstev (pritožbe in ugovora) v postopkih izvršbe in zavarovanja (9. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju).

13 Ali lahko sodišče spremeni roke, zlasti roke za nastop pred sodiščem, ali določi poseben datum za nastop pred sodiščem?

Sodišče določi narok, kadar je to predpisano z zakonom ali če je potrebno za sam postopek (113. člen ZPP). Narok je krajevno in časovno določen termin za opravo procesnega dejanja. Sodišče lahko preloži narok na poznejši termin, če so podani upravičeni razlogi (115. člen ZPP).
Prav tako lahko sodišče podaljša rok, ki ga je določilo stranki za opravo posameznega dejanja (sodni rok), če so podani utemeljeni razlogi in je stranka predlagala podaljšanje roka pred njegovim iztekom.

14 Kadar se procesno dejanje, ki ga lahko opravi stranka s stalnim prebivališčem v kraju, kjer bi lahko izkoristila podaljšanje roka, napove v kraju, kjer za osebe, ki imajo tam stalno prebivališče, tako podaljšanje ne velja, ali ta oseba izgubi ugodnost takega roka?

Slovensko pravo ne pozna pravila o pravici do podaljšanja roka zaradi prebivališča stranke v določenem kraju ali na določenem območju.

15 Katere so posledice neupoštevanja rokov?

Zamuda roka praviloma pomeni izgubo pravice. Stranka izgubi pravico vložiti pravno sredstvo (prekluzija), prepozno vloženo pravno sredstvo pa se zavrže. Sodišče zavrže tudi vlogo, katero stranka ne dopolni ali popravi v postavljenem roku.
Zaradi zamude roka lahko nastopi fikcija, da je stranka umaknila tožbo (npr. v primeru, ko stranka ne plača sodne takse v zakonskem roku se šteje, da je tožbo umaknila in se postopek ustavi; enako se šteje, če nobena stranka v 4 mesecih ne predlaga nadaljevanje postopka, ki je miroval).
Če stranka zamudi s pristopom na narok, se v določenih primerih domneva, da je umaknila tožbo (npr. če na prvi narok ne pride nobena stranka, se šteje, da je tožeča stranka tožbo umaknila).
Zaradi zamude roka pa lahko stranka nosi posledice tudi v dokaznem postopku. Zamuda roka pri plačilu predujma, potrebnega za izvedbo predlaganega dokaza, pomeni opustitev izvedbe tega dokaza.

16 Če se rok izteče, katera pravna sredstva imajo na voljo stranke, ki so ga zamudile?

Če stranka zamudi rok za določeno procesno dejanje in zaradi tega nastopi prekluzija (stranka izgubi pravico opraviti procesno dejanje), ji sodišče na njen predlog dovoli, da ga opravi pozneje (vrnitev v prejšnje stanje; čl. 116. člen do 121. člen ZPP).

Pogoji za vrnitev v prejšnje stanje so:

da je stranka zamudila rok iz opravičenega razloga, kar presodi sodišče glede na vse okoliščine primera;
da je zaradi zamude nastopila prekluzija;
da stranka vloži predlog za vrnitev v prejšnje stanje pri sodišču, pri katerem bi bilo treba opraviti zamujeno dejanje, v določenem roku, in sicer v petnajstih dneh od dneva, ko je prenehal vzrok, zaradi katerega je zamudila rok; če je stranka šele pozneje izvedela za zamudo, pa od dneva, ko je za to izvedela; in v vsakem primeru najkasneje v treh mesecih od dneva zamude, v gospodarskih sporih pa v tridesetih dneh;
da stranka obenem, ko vloži predlog, opravi tudi zamujeno procesno dejanje.

Vložitev predloga za vrnitev v prejšnje stanje praviloma ne vpliva na potek postopka, vendar pa sodišče lahko odloči, da se postopek prekine do pravnomočnosti sklepa o predlogu. Po prejemu pravočasnega predloga za vrnitev v prejšnje stanje sodišče praviloma opravi narok, na katerem odloči o predlogu. Če se dovoli vrnitev v prejšnje stanje, se postopek vrne v tisto stanje, v katerem je bil pred zamudo, in se razveljavijo vse odločbe, ki jih je sodišče izdalo zaradi zamude.

Sorodne povezave

http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov
http://www.sodisce.si/
https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs
http://www.pisrs.si/Pis.web/

Zadnja posodobitev: 27/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.